

Biến tài nguyên văn hóa thành động lực tăng trưởng mới

17:50 18/07/2026

Không chỉ được nhìn nhận là lĩnh vực bảo tồn và phát huy bản sắc dân tộc, công nghiệp văn hóa đang được kỳ vọng trở thành một động lực tăng trưởng mới của nền kinh tế. Những chương trình hành động vừa được Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh ban hành cho thấy cách tiếp cận mới: đưa văn hóa tham gia trực tiếp vào tạo việc làm, thu hút đầu tư và nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia.

Từ "chi cho văn hóa" sang "đầu tư cho tăng trưởng"

Trong nhiều năm, văn hóa chủ yếu được xem là lĩnh vực cần được ngân sách hỗ trợ để bảo tồn di sản, phát triển nghệ thuật và nâng cao đời sống tinh thần của người dân. Tuy nhiên, cùng với sự phát triển của kinh tế sáng tạo trên thế giới, cách nhìn này đang thay đổi.

Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị đã đặt công nghiệp văn hóa vào vị trí trung tâm trong chiến lược phát triển văn hóa giai đoạn mới, xác định đây không chỉ là lĩnh vực mang giá trị tinh thần mà còn là ngành kinh tế có khả năng tạo ra giá trị gia tăng, việc làm và sức cạnh tranh cho nền kinh tế.

Công nghiệp văn hóa đang được kỳ vọng trở thành động lực tăng trưởng mới, đóng góp ngày càng lớn vào GDP và nâng cao sức cạnh tranh của nền kinh tế. Ảnh: Trung tâm Nghệ thuật TPHCM

Theo các chuyên gia, sự thay đổi này đánh dấu bước chuyển từ tư duy quản lý văn hóa sang phát triển thị trường văn hóa, nơi các hoạt động sáng tạo được vận hành theo cơ chế thị trường nhưng vẫn dựa trên nền tảng bản sắc dân tộc.

Việc hai đầu tàu kinh tế là TP. Hồ Chí Minh và Hà Nội đồng loạt triển khai các chương trình hành động cụ thể cho thấy công nghiệp văn hóa đang được đưa vào nhóm ngành ưu tiên trong chiến lược phát triển dài hạn.

Tại TP. Hồ Chí Minh, Thành ủy xác định mục tiêu đến năm 2030 đưa công nghiệp văn hóa đóng góp tối thiểu 7% GRDP, đồng thời xây dựng ít nhất 5 thương hiệu quốc gia trong các lĩnh vực như điện ảnh, quảng cáo, nghệ thuật biểu diễn, thiết kế và du lịch văn hóa.

Thành phố cũng hướng tới tổ chức nhiều lễ hội và sự kiện đạt chuẩn quốc tế nhằm gia tăng sức hút đối với du khách, nhà đầu tư và cộng đồng sáng tạo.

Trong khi đó, Hà Nội đặt mục tiêu cao hơn khi kỳ vọng công nghiệp văn hóa đóng góp khoảng 9% GRDP vào năm 2030, cùng với việc hình thành các thương hiệu quốc tế về âm nhạc, điện ảnh và nghệ thuật.

Cạnh tranh bằng sức mạnh mềm

Không chỉ dừng ở việc đặt ra các mục tiêu tăng trưởng, Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh đều đang chuyển sang xây dựng hệ sinh thái cho công nghiệp văn hóa.

Tại Hà Nội, hàng loạt cơ chế mới đã được triển khai sau khi Luật Thủ đô có hiệu lực, từ phát triển kinh tế đêm, xã hội hóa đầu tư văn hóa đến xây dựng các trung tâm công nghiệp văn hóa và mở rộng không gian sáng tạo.

Nhiều dự án kết hợp bảo tồn di sản với phát triển kinh tế như Đường Lâm, Bát Tràng hay các mô hình trải nghiệm văn hóa đang được xem là hướng đi mới nhằm biến tài nguyên văn hóa thành sản phẩm có giá trị kinh tế.

Thành phố cũng tiếp tục duy trì các sự kiện mang tầm quốc tế như Festival Thăng Long - Hà Nội, Liên hoan phim quốc tế Hà Nội, Lễ hội Thiết kế sáng tạo và Liên hoan nhạc Jazz quốc tế để củng cố vị thế trong Mạng lưới các thành phố sáng tạo của UNESCO.

Ở TP. Hồ Chí Minh, định hướng huy động nguồn lực xã hội được đặt ở vị trí trung tâm. Thành phố xác định ngân sách nhà nước đóng vai trò dẫn dắt, còn khu vực tư nhân sẽ là động lực thúc đẩy các ngành công nghiệp sáng tạo phát triển.

Theo Phó Cục trưởng Cục Bản quyền tác giả Lê Minh Tuấn, những năm gần đây công nghiệp văn hóa Việt Nam đã từng bước hình thành hệ sinh thái sáng tạo với sự tham gia ngày càng lớn của doanh nghiệp và các mô hình kinh doanh mới, đặc biệt trong lĩnh vực nội dung số, điện ảnh, nghệ thuật biểu diễn và du lịch văn hóa.

Số liệu của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cho thấy giá trị gia tăng của công nghiệp văn hóa liên tục tăng trong những năm gần đây, từ 513.700 tỷ đồng năm 2023 lên hơn 586.300 tỷ đồng năm 2024, đóng góp trên 5% GDP.

Theo các chuyên gia, dư địa phát triển của lĩnh vực này vẫn còn rất lớn khi Việt Nam sở hữu hệ thống di sản phong phú, thị trường nội địa gần 110 triệu dân và lực lượng lao động trẻ có khả năng sáng tạo cao.

Mục tiêu đến năm 2030, công nghiệp văn hóa đóng góp khoảng 7% GDP và đến năm 2045 đạt khoảng 9% GDP không chỉ đòi hỏi nguồn lực đầu tư lớn mà còn yêu cầu tiếp tục hoàn thiện thể chế, thúc đẩy chuyển đổi số, bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ và xây dựng thị trường văn hóa minh bạch.

Nếu những điều kiện này được đáp ứng, công nghiệp văn hóa sẽ không chỉ góp phần gìn giữ bản sắc dân tộc mà còn trở thành một trong những động lực tăng trưởng mới, nâng cao sức mạnh mềm và vị thế cạnh tranh của Việt Nam trong nền kinh tế sáng tạo toàn cầu.

